

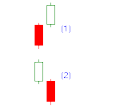
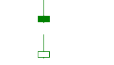

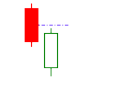
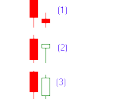
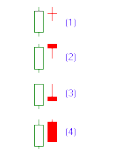

Candlestickpatronen		
Abandoned baby		Dit is een patroon dat uit drie candles bestaat. De middelste candle is een doji met zowel links als rechts ervan een gap (een kloof). De kleine doji is als het ware alleen gelaten door de twee andere candles, daarom noemt men dit patroon abandoned baby (als een baby die achtergelaten wordt door zijn ouders). Er zijn twee patronen mogelijk die alle twee dezelfde naam hebben, beiden staan hier links getekend. Het bovenste patroon lijkt veel op de evening doji star, het geeft net als dat patroon een top aan. Door de gap na de doji is het echter krachtiger. Het onderste patroon lijkt veel op een morning doji star en geeft een bodem aan. Ook hier is het signaal krachtiger door de gap na de doji.
Bearish harami		Een bearish harami is een patroon dat een top aangeeft als het voorafgegaan wordt door een stijging. De eerste candle heeft over het algemeen een grote witte body en de tweede een kleinere rode body waarvan de koersen geheel binnen de body van de eerste vallen. De candle mag ook een witte candle met een rode rand zijn. De shadows (lijnen naar high en low) hoeven er niet noodzakelijkerwijs binnen te vallen, maar het is beter als dat wel het geval is. Harami betekent overigens zwanger in het Japans.
Bearish Harami cross		Dit is een bearish harami waarvan de tweede candle een doji is. Als het vooraf wordt gegaan door een stijging is het net als de gewone bearish harami een toppatroon.
Bullish harami		Een bullish harami is een patroon dat een bodem aangeeft als het voorafgegaan wordt door een daling. De eerste candle heeft over het algemeen een grote rode body en de tweede een kleinere witte body waarvan de koersen geheel binnen de body van de eerste valt. De shadows (lijnen naar high en low) hoeven net als bij de bearish harami niet noodzakelijkerwijs binnen de body van de eerste candle te vallen, maar het is beter als dat wel het geval is.
Bullish Harami cross		Dit is een bullish harami waarvan de tweede candle een doji is. Als het vooraf wordt gegaan door een daling geeft het net als de gewone bullish harami een bodem aan.
Candle		Een candle bestaat uit een rechthoek die het verschil tussen opening en slot weergeeft (real body of body) en een lijntje dat daar boven- en/of onderuit kan steken (upper en/of lower shadow). Candles zijn van origine wit of zwart. Is de body wit dan betekent dit dat de slotkoers van die candle boven de openingskoers ligt, is de body zwart dan ligt de slotkoers onder die opening. Zo kunnen we in één oogopslag zien of er binnen die candle een stijging dan wel daling is geweest. Dit geldt op elk timeframe. Ook worden de kleuren rood en groen wel gebruikt (in plaats van zwart/wit) om aan te geven hoe de close lag ten opzichte van de close van de voorgaande candle. Is de candle rood dan lag de close lager, is de candle groen dan lag die hoger. Een candle zonder upper shadow, waarbij de bovenkant van de body van de candle dus tevens de bovenkant van de candle is, noemt men een candle met een "shaven head". Een candle zonder lower shadow noemt men een candle met een "shaven bottom". Candles kunnen in elk time frame worden gebruikt, zo kan een candle in een weekgrafiek de koersontwikkeling van een gehele week weergeven en een candle in een 15minuten grafiek die van vijftien minuten. De interpretatie blijft in alle gevallen hetzelfde.
Counterattack Line		Counterattack lines worden gevormd als twee tegengesteld gekleurde candles hetzelfde slot hebben. Een bearish counterattack line (1) bestaat uit twee candles die aan het eind van een stijgende trend optreden. De eerste candle is wit, de tweede candle opent met een flink gap dat vervolgens in de loop van diezelfde candle gesloten wordt en de close van die candle ligt ter hoogte van het vorige slot. Het is vergelijkbaar met een dark cloud cover. Een bullish counterattack line (2) zien we aan het eind van een dalende trend. Na een rode candle opent de tweede candle met een gap naar beneden, maar sluit ongeveer op de close van zijn voorganger. Dit patroon is vergelijkbaar met een piercing line.
Dark cloud cover		Donkere wolven pakken zich samen aan het eind van de stijgende trend, dat lijkt dit patroon te willen zeggen. Het bestaat uit twee candles, een lange witte gevolgd door een lange rode candle. De opening van de rode candle ligt boven de hoogste koers van de witte candle (er ontstond een gap), maar de close valt binnen de body van de witte candle (de gap werd direct gesloten). Hoe lager de tweede candle daarbij komt, hoe beter het is. Het is een niet altijd even betrouwbaar toppatroon, dat in ieder geval wel aangeeft dat er weerstand ligt aan de bovenkant van het patroon. Het is verstandig om met een andere techniek bevestiging van de top te zoeken of te wachten op de volgende candle.
Doji		De openingskoers en de slotkoers zijn hetzelfde, waardoor de body slechts een streep is. Het is een teken van besluiteloosheid. De doji maakt vaak onderdeel uit van belangrijke candlestickpatronen. Als de doji optreedt na een grote witte candle zeggen de Japanners dat de markt "moe" aan het worden is. Het ontstaan van een doji hoeft overigens niet noodzakelijkerwijs een omkeer te betekenen, het geeft wel aan dat de markt kwetsbaar is en zich mogelijk op een omslagpunt bevindt. Als een doji optreedt in een zijwaartse beweging heeft de doji geen speciale betekenis, het bevestigt slechts het ontbreken van een trend. Een uitzondering hierop vormt de doji die zich voordoet aan de boven- of onderkant van een trading range. Deze bevestigt weerstand of steun op dat punt en kan daarom een nuttig signaal zijn.
Doji star		Dit is een formatie bestaande uit twee candles. De eerste candle is een grote witte of een grote rode candle. De tweede candle is een doji en staat met een gap boven de witte of onder de rode candle. Het bovenste patroon komt voor aan het eind van een stijging en heeft bearish implicaties, terwijl het onderste patroon bullish is en aan het eind van een daling komt. Het is een omkeerpatroon waarvan de bevestiging de volgende dag moet komen door een slot onder respectievelijk boven de close van de doji, het is verstandig daarop te wachten. Het patroon betekent namelijk hoe dan ook dat een nieuwe hoogste of laagste slotkoers is ontstaan en of er nu een doji staat of niet, velen zullen dat belangrijk vinden. Zo baseren veel traders zich bij het handelen op lijngrafieken op basis van de slotkoers, media maken er vaak melding van en vele Westerse indicatoren worden berekend aan de hand van de close.
Dragonfly doji		Dit is een candle die ontstaat doordat de opening en de close niet alleen gelijk zijn, maar ook nog eens op het hoogste punt van de candle liggen. Verkopers domineerden de sessie en brachten de koers naar beneden. In de loop van de sessie kregen de kopers uiteindelijk weer de overhand, maar slaagden er niet in een slot boven de opening neer te zetten. Na een lange downtrend kan deze candle een bodem aangeven, na een uptrend of een grote witte candle kan het gaan om een potentiële top. In beide gevallen is het verstandig te wachten op bevestiging in de volgende candle.
Engulfing bearish line		Dit patroon bestaat uit een witte candle gevolgd door een rode candle. De opening van de tweede candle ligt boven de close van de eerste, terwijl de close onder de opening van de eerste ligt. De body van de rode candle omvat de body van de witte candle als het ware. In een duidelijk waarneembare uptrend is dit een bearish patroon, het geeft een mogelijke top of weerstand aan. Het heeft met name veel waarde als er sprake is van een kleine eerste candle gevolgd door een lange candle, een lange snelle beweging of een groot volume bij de tweede candle. In een downtrend kan er incidenteel sprake zijn van een zogenaamde <i>last engulfing bottom</i> als voorbode voor een omkeer naar boven. De volgende candle moet dit dan bevestigen met een stijging.
Engulfing bullish line		In deze formatie wordt een rode candle gevolgd door een witte candle. De opening van de tweede candle ligt onder de close van de eerste, maar de close ligt uiteindelijk hoger. De body van de witte candle omvat de body van de rode candle volledig. In een duidelijk waarneembare downtrend is dit een bullish patroon, het geeft een mogelijke bodem of steun aan. Het heeft met name veel waarde als er sprake is van een kleine eerste candle gevolgd door een lange candle, een lange snelle beweging of een groot volume bij de tweede candle. In een uptrend kan er sprake zijn van een zogenaamde <i>last engulfing top</i> waarbij het patroon vooraf gaat aan een daling, de volgende candle moet dan direct een dalende candle zijn.

Evening star		Dit patroon bestaat uit drie candles. De eerste candle is een lange witte candle en maakt deel uit van een stijgende trend. De tweede candle heeft een kleine body die kleine body zowel wit als groen mag zijn en is met een gap boven de eerste candle geopend. De derde candle is rood en moet zo ver mogelijk binnen de body van de eerste candle sluiten, hoe lager de koers komt hoe krachtiger het signaal is. De evening star geeft de top van een stijgende trend aan. Ideaal gesproken staat er ook tussen de tweede en derde candle een gap, maar in de praktijk komt dat zelden voor. Het is ook niet noodzakelijk voor dit patroon. De evening star is in grafieken soms moeilijk te herkennen omdat hij niet altijd een duidelijke vorm heeft zoals in de voorbeelden hiernaast. De candles kunnen elkaar bijvoorbeeld met hun shadows overlappen, maar het patroon behoudt dan toch zijn waarde.
Evening doji star		Wanneer een doji star gevolgd wordt door een rode candle die sluit binnen de body van de witte candle noemen we dit een evening doji star. Het is een belangrijk omkeersignaal en signaleert een top. Het is meer bearish als een evening star vanwege de doji aan de top.
Gravestone doji		Een gravestone doji is een candle waarin de opening en de close op of heel dicht bij de laagste koers liggen. Dit is te zien aan het streepje aan de onderkant van de candle. Hoe langer de lijn naar boven (upper shadow) hoe negatiever het signaal is. De gravestone doji is een omkeerpatroon aan het eind van een stijging. Hoewel de naam de komst van een ernstige daling doet vermoeden signaleert hij slechts een grote kans op een omkeer, maar zegt niets over de grootte van de potentiële daling. Candle signalen zijn uitermate geschikt om vroegtijdig een omkeer aan te geven, maar niet om de lengte van een beweging vooraf aan te geven. Treft u de gravestone doji overigens in een dalende trend dan kan het om een niet vaak voorkomend omkeerpatroon gaan. De candle dient dan door een groene candle te worden gevolgd, de stijging bevestigt het patroon dan als bodem.
Hammer		Een hammer is een candle met een klein body dicht bij of op de hoogste koers en een vrij lange staart daaronder die minstens twee keer zo groot als de hoogte van de body is. In een downtrend is dit een bullish teken, met name als het optreedt bij een steunniveau. Het Japanse woord voor hammer is <i>takuri</i> en het betekent "probeert de diepte van het water te bepalen door de bodem te voelen".
Hanging man		De hammer en de hanging man zien er hetzelfde uit, de betekenis hangt af van de voorgaande beweging. Was die beweging een stijging, dan kan er sprake zijn van een hanging man, zeker als de candle rood gevuld is en vooraf wordt gegaan door een lange witte candle en/of een langer durende rally. Het is verstandig te wachten op de volgende candle, die moet vanzelfsprekend rood zijn. Een hanging man is een toppatroon. De naam symboliseert de man die "hangt" omdat hij kocht in de candle die niet zoals een hammer aangeeft op steun duidt, maar een top weergeeft.
In-Neckline		Dit patroon komt voor in een dalende trend en lijkt op een piercing line, met het verschil dat de tweede witte candle slechts licht boven de laagste koers van de voorgaande rode candle sluit. Het is in tegenstelling tot de piercing line geen bodempatroon, maar een voortzettingspatroon. Als de koers onder de laagste koers van de witte candle daalt zou de dalende trend voortgezet moeten worden. De in-neck line is qua betekenis vergelijkbaar met de on-neck line en de thrusting line.
Inverted hammer		Een inverted hammer of te wel omgekeerde hamer is een candle met een kleine body dicht bij of op de laagste koers en een vrij lange staart (wick) daarboven. Het kan in een stijgende trend een top aangeven, met name als deze candle door een weerstandsniveau prikt, maar met de body eronder blijft. De inverted hammer ziet er hetzelfde uit als de shooting star, maar de betekenis hangt af van de voorgaande beweging. De candle kan namelijk ook voorkomen in een dalende trend en kan dan een bodem of steun aangeven. U doet er goed aan na een inverted hammer de volgende candle af te wachten, deze dient de omkeer te bevestigen.
Keuren rood/groen		Normaal gesproken hebben candles in de Japanse candlestick techniek maar twee kleuren: wit of zwart. Wit (met een zwart randje natuurlijk) betekent een slotkoers hoger dan de opening van die candle, zwart betekent dat de slotkoers onder de opening lag. Wit of zwart zegt dus iets over de intraday verhouding tussen opening en slot, maar niets over de verhouding ten opzichte van de vorige candle. Als je de kleuren rood en groen gebruikt, zoals op deze site, kun je wel wat zeggen over de verhouding met de candle ervoor. Rood : de close van deze candle was lager dan de close van de candle ervoor. Groen : de close was hoger als de close van de candle ervoor. Aan de kleur groen of rood kun je dus in één oogopslag zien of de candle hoger of lager sloot dan de vorige. Je ziet in de grafieken dan de volgende vormen: [1] Een witte candle met een groen randje : de slotkoers lag niet alleen hoger dan de opening maar ook hoger dan de close van de voorgaande candle. [2] Een witte candle met een rood randje : de slotkoers lag hoger dan de opening maar onder de close van de voorgaande candle. [3] Een "gevulde" groene candle : de close lag lager dan de opening, maar hoger dan de close van de voorgaande candle. [4] Een "gevulde" rode candle : de close lag lager dan de opening en ook onder de close van de voorgaande candle.
Long shadow		Als het streepje onder of boven de body van de candle 2/3 of meer van de totale lengte van de candle bedraagt is er sprake van een long shadow. Er zijn candles met een long lower shadow (1) of een long upper shadow (2). De eerste is bullish van karakter, de tweede bearish. Ze zijn met name goed bruikbaar als ze optreden op steun- of weerstandsniveaus, waarbij de shadow of staart dat niveau kort doorbreekt maar de body niet.
Long-legged doji		Een long-legged doji is een doji met zowel een lange upper shadow als een lange lower shadow. De lange upper shadow geeft aan dat de markt een stijging heeft gekend in de sessie, maar deze winst weer is kwijt geraakt. De lange lower shadow geeft aan dat er in diezelfde sessie ook flink verloor werd, maar dat de markt ook dit verlies weer heeft goedge maakt. De markt is zoals de Japanners dan zeggen "zijn gevoel voor richting kwijt", het is een aanwijzing dat de markt het momentum van zijn voorgaande trend kwijt raakt. De long-legged doji wordt ook wel <i>rickshaw man</i> genoemd.
Morning star		Dit patroon bestaat uit drie candles, te weten een rode candle, een kleine witte candle die met een gap geopend is en er schuin onder staat en tenslotte een witte candle die zo ver mogelijk binnen de body van de rode candle gesloten is. Deze combinatie geeft de bodem van een dalende trend aan.
Morning doji star		De morning doji star is een morning star waarvan de tweede candle een doji is in plaats van een kleine witte candle. Het is net als de morning star een bodempatroon, door de doji is het patroon zelfs krachtiger.
Northern doji		Een doji in een stijgende trend noemt men ook wel een northern doji, in tegenstelling tot de doji in een dalende trend die men southern doji noemt. De northern doji is betrouwbaarder dan de southern doji.
On-neck line		Bij dit patroon wordt een rode candle in een downtrend gevolgd door een kleine witte candle waarvan de close ter hoogte ligt van de laagste koers van zijn voorganger. Het is een bearish voortzettingspatroon. De markt zou verder moeten dalen zodra de laagste koers van de witte candle doorbroken wordt. Het patroon is verwant aan de piercing line, de in-neck line en de thrusting line.
Piercing line		Dit patroon is vergelijkbaar met de dark cloud cover, maar we zien het niet in een stijgende maar trend maar onderaan een dalende trend. Het bestaat uit een lange rode candle gevolgd door een witte candle die met een gap naar beneden opende om vervolgens meer dan halverwege binnen de body van de vorige candle te sluiten waardoor de gap gesloten werd. Het is een niet altijd even betrouwbaar patroon en het is daarom verstandig op een andere wijze bevestiging te zoeken of te wachten op de volgende candle alvorens er op te handelen. Het patroon geeft in ieder geval altijd aan dat er een steunlijn aan de onderkant van de tweede candle getrokken kan worden.

Separating line		De separating line is een voortzettingspatroon. We onderscheiden de bullish separating line (1) en de bearish separating line (2). Het eerste patroon zien we meestal in een stijgende trend en betekent dat de stijging zal worden voortgezet. De verkopers van de eerste dag zitten doordat de opening hetzelfde is als de opening van de voorgaande dag meteen verkeerd en dat blijft zo doordat de koers meteen stijgt. Het tweede patroon zullen we over het algemeen in een dalende trend zien en het houdt in dat de daling wordt vervolgd. De kopers van de eerste dag staan direct bij aanvang van de tweede dag op het verkeerde been doordat de koers op hetzelfde niveau opent en daarna daalt. Er rest hen niets anders dan verkopen. Incidenteel kunnen deze patronen ook optreden als bodempatroon (1) respectievelijk toppatroon (2).
Shooting star		Als deze candle na een stijging met een gap boven zijn voorganger staat is er sprake van een shooting star. Dit geeft dan een potentiële trendomkeer of de aanwezigheid van weerstand aan. Het toont namelijk dat de kopers ondanks de opening met een gap en de daaropvolgende stijging de controle tijdens de sessie kwijt raakten, zeker als de candle een groen "gevolgd" body heeft. Hoe langer de upper shadow is, hoe krachtiger het signaal. De upper shadow moet eigenlijk minstens twee maal zo lang zijn als de body.
Southern doji		Een doji in een dalende trend noemt men ook wel een southern doji. In de praktijk blijkt dat doji's in een dalende trend minder betrouwbaar zijn als omkeersignaal dan doji's in een stijgende trend, ze vormen regelmatig slechts een pauze in de daling. Het is dus verstandig bij het ontstaan van een southern doji op bevestiging te wachten. Ontstaat een southern doji op een koersniveau waar eerder steun werd gevonden dan heeft het een grotere betekenis, het kan een dubbele bodem aankondigen. Een southern doji is de tegenhanger van de northern doji.
Spinning top		Aan deze candle kunnen we zien dat noch de kopers noch de verkopers de overhand kregen, het relatief platte body (small real body) geeft aan dat er per saldo weinig verschil zat tussen opening en slot. Komt de spinning top na een grote witte candle of een stijgende trend dan geeft dit zwakte bij de bulls aan, na een grote rode candle of een daling zwakte bij de bears. In beide gevallen wijst het op een mogelijke onderbreking van de trend.
Three methods		Het three methods patroon is een voortzettingspatroon dat zowel voor kan komen in een stijgende trend (rising three methods) als in een dalende trend (falling three methods). De rising three methods bestaat uit een lange witte candle, drie kleine candles die ieder steeds iets lager staan en tenslotte een lange witte candle met een slot boven de close van de eerste candle. In de ideale situatie staan er drie rode candles tussen de witte candles. Het kunnen er echter ook 2 of meer dan drie zijn, op voorwaarde dat ze binnen de top en de bodem van de eerste witte candle vallen. Incidenteel kan zelfs een enkele candle wit van kleur zijn. Na het ontstaan van een rising three methods wordt de stijging meestal voortgezet. De falling three methods is de tegenhanger van dit patroon en is een gelijksoortig voortzettingspatroon in een dalende beweging. Het bestaat uit een lange rode candle, bij voorkeur drie witte candles en tenslotte een lange rode candle. Na het ontstaan van dit patroon wordt over het algemeen de daling vervolgd.
Thrusting line		Een thrusting line houdt het midden tussen de in-neck line en de piercing line. Een witte candle sluit binnen de body van zijn rode voorganger, maar blijft daarbij onder het midden van dat body. Het wordt in een dalende markt gezien als bearish, maar in een stijgende markt als bullish. De witte candle is over het algemeen wat langer dan die in de in-neck line.
Tweezer bottom		Een tweezer bottom is een bodempatroon dat bestaat uit twee candles met een gelijke laagste koers, waarbij de candles allerlei vormen kunnen hebben. Het meest betrouwbaar is de formatie echter als de eerste candle een lange candle is en de tweede een candle met een klein body (1). Dit laat dan zien dat de kracht die de markt eerder naar beneden dwong is verdwenen. Tweezer bottoms waarin een hammer (2) of een piercing line (3) verscholen zit zoals we hier links zien zijn eveneens bruikbaar als bodempatroon, de overige vormen zijn minder betrouwbaar. In de beschrijving van de tweezer top vindt u nog enkele algemene opmerkingen over tweezers.
Tweezer top		Een tweezer top is een toppatroon, dat uit twee candles bestaat die dezelfde hoogste koers hebben. Net als de tweezer bottom bestaat het patroon ideaal gesproken uit een lange eerste candle en een korte tweede. Een doji is wat dat betreft als tweede candle nog het beste. Tweezer tops waarin een harami cross (1), een hanging man (2), een shooting star (3) of een dark cloud cover (4) als tweede candle dienst doen zijn ook goed bruikbaar. Tweezers zijn met name in week- en maandgrafieken betrouwbare patronen. Een top of bodem die ik zo'n grafiek met succes wordt verdeeld en een tweede candle oplevert die voldoet aan de ideale vorm kan een goede basis zijn voor een beweging de andere kant op. Ook in de daggrafiek is een goed gevormde tweezer een prima signaal, maar in korte termijn grafieken zijn tweezers minder goed bruikbaar. Het verdedigen van een top of bodem heeft in die grafieken namelijk minder waarde.